

تهران، بلوار میرداماد، جنب مسجد الغدیر، شماره ۱۲۹ ■ تلفن: ۰۲۱-۲۳۰۰۴۰۰۰

دورنگار تحریریه: ۰۲۳۰۰۴۴۳۳ ■ سازمان توزیع: ۰۶۱۹۳۳۱۱۵ ■ کدپستی: ۱۹۱۱۶۱۴۱۳

اسمور مشترکین: ۰۶۱۹۳۳۱۱۵ ■ سازمان آگهی‌ها: ۰۴۹۱۰۵۰۰۰ ■ شماره پیامک: ۳۰۰۱۱۲۴۰

تلفن گویا: ۰۲۳۰۰۴۴۴۴ ■ چاپ: چاپخانه روزنامه جام جم

شاپا: ISSN 1735-3637 ■ پایگاه اطلاع‌رسانی روزنامه: www.jamejamdaily.ir

پست الکترونیکی: info@jamejamdaily.ir

حکمت

امام علی(ع):

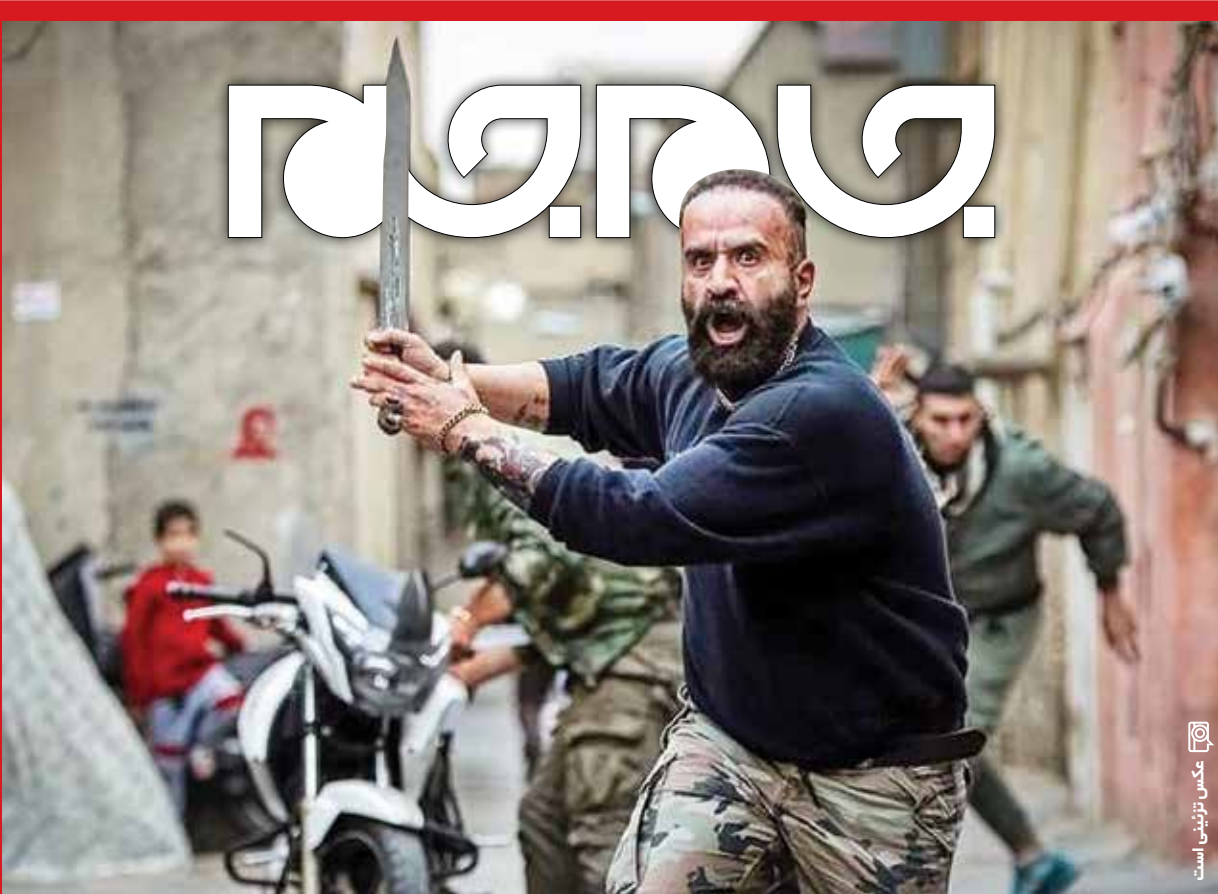
هرکس خدای سبحان را از یاد ببرد، خداوند، خودش را از یادش می‌برد و دلش را کور می‌گرداند.
غزل الحکم

نگته روز

ابتدال ذائقه

چه کسانی سلیقه فرهنگی و هنری شهروندان را تعیین می‌کنند؟

فروش فیلم‌های کم‌دی آن‌طور که منتقدان می‌نامندش «سختیف و مبتذل» چندوقتی است که باعث واکنش برخی از اهالی سینما شده‌است. با نگاهی به پرفروش‌های یک دهه گذشته حداقل می‌توان حکم داد کم‌دی، زائر مورد علاقه مخاطبان امروز سینماست اما در این میان فیلم‌های سختیف‌گاهی در صدر پرفروش‌های این گونه سینمایی هم قرار می‌گرفته‌اند. فیلم‌هایی که تنها با شوخی‌های زشت جنسی سعی داشته‌اند جیب خودشان را پرریول کنند، اما فارغ از نبود مهندسی فرهنگی برای سمت و سو دادن به سلیقه جامعه که جای بحث مفصلی دارد، هستند برخی کارشناسانی که اعتقاد دارند اساساً ذائقه سینمایی مخاطب ایرانی به شکل معنادار و چشمگیری تنزل کرده‌است. همین دیروز هوشنگ توکلی، بازیگر در گفت‌وگویی عنوان کرده‌بود «ابتدال ذائقه باعث فروش گیشه برخی سلب‌ریتی هاست.» هر چند نقد ابتدایی و محوری او به حضور بازیگرانی بود که تن به بازی در این نقش‌ها داده‌اند و به نوعی در رونق این سلیقه سطح پایین، نقش داشته‌اند اما می‌توان از گفته‌های او و همچنین مقدمه ابتدایی، این سؤال مهم را مطرح کرد که اساساً چه کسی ذائقه هنری یک جامعه را تعیین می‌کند؟ سوالی که پاسخ به آن شاید بتواند تا اندازه قابل توجهی ابعاد پنهان این جریان غالب را در سینمای ایران آشکار کند. سه دهه پیش کم‌دی‌های پرفروش ایران را فیلم‌هایی همچون اجاره‌نشین‌ها تشکیل می‌داده‌اند که بیرون از لایه ابتدایی که داستانی طنزآمیز داشت در لایه‌های پنهان خود سعی در انتقال مفاهیم پنهان و مهمی داشته‌اند. بدون آن‌که با مذهب باسیاست شوخی کنند و بدتر این‌که تن به حوزه‌های غیراخلاقی همچون شوخی‌های مهوع جنسی بدهند، اما حالا شاید کمتر فیلمی بتوان مثال زد که بدون این موارد به فروش‌های قابل توجهی دست یابد. سؤال دیگری که در پی سؤال ابتدایی شکل می‌گیرد، این است که فرهنگ و هنر و متولیان آن باید سلیقه یا ذائقه فرهنگی شهروندان را ارتقا دهند یا آن‌ها باید به فراخور تقاضای شهروندان آثار بسازند؟ اگر قرار بر ذائقه‌سازی اهالی فرهنگ و هنر باشد که اوضاع کنونی سینمای ایران جای دفاعی ندارد، به این معنا که اگر قرار است این فیلم‌ها با توجه به تمام ابتدال عیان در آن، تازه بخواهند فرهنگسازی هم کنند که باید فاتحه فرهنگ را خواند. اگر هم این فیلم‌ها پاسخی به تقاضای مکرر ذائقه شهروندان است، باز هم جای تاسف دارد که متولیان فرهنگ تن به این تقاضا داده‌اند و هیچ تلاشی در ارتقای سلیقه مخاطب خود ندارند. آفت دیگر این رهاشدگی را باید در تمایل مخاطبان به تولیدات و خوراک فرهنگی دیگر کشورها هم جست‌وجو کنیم. به این معنا که تأمین شدن نیازهای فرهنگی و هنری مردم توسط دولت و تهیه‌کنندگان کالاهای فرهنگی، می‌تواند پیامدهای زیانباری داشته باشد. در خلا آثار فرهنگی و هنری بومی، انکای نوجوانان و جوانان به تولیدات هنری سایر کشورها برای تأمین کالاهای هنری مورد نیاز خود، امری قابل پیش‌بینی است. از این گذشته با کاهش سطح ادراک و دریافت هنری در مخاطبان، آثاری که صرفاً بازاری نیستند و از عیار هنری بیشتری برخوردارند از جانب مخاطبان مورد توجه قرار نمی‌گیرند، چرا که مخاطب عام سواد درک آن را به دست نیاورده و بنابراین لذتی هم از آن نمی‌برد. حامیان مالی و تهیه‌کنندگان این آثار برای بازگشت سرمایه‌شان به تهیه و تولید آثاری می‌پردازند که جنبه بازاری پررنگ‌تری داشته باشد و استقبال عموم از آنها تضمین شده باشد، ولو این‌که عیار هنری بالایی نداشته باشند. این امر رفته‌رفته منجر به تنزل سطح انتظارات مخاطبان از آثار هنری می‌شود.

عکس ترابین است

آیا آستانه تحمل شهروندان در چند سال اخیر پایین آمده است؟

رام کردن خشم سرکشی!

روانی آنها و به دنبال آن پایین آمدن آستانه تحمل افراد در جامعه می‌شود، بنابراین افرادی در این بستر و در روابط بین فردی، اجتماعی و اقتصادی می‌توانند پایدار باشند و نشاط درونی را تجربه کنند که مؤلفه صبر، تاب‌آوری و آستانه تحمل بالاتری دارند. در روان‌شناسی، اصطلاحی وجود دارد به نام «آستانه تحمل». این اصطلاح برای نشان دادن بیشترین میزان صبر و شکیبایی افراد در موقعیت‌های اضطراب‌آور و عصبانی‌کننده به کار می‌رود. در جامعه‌های آسیب‌پذیر اما آستانه تحمل و تاب‌آوری جامعه در برابر مسائل و مشکلات مختلف بسیار کاهش یافته و به مرحله آسیب‌پذیری شدید و هشدار رسیده‌است. فراهم آوردن محیط زندگی و جامعه مطلوب مستلزم فراهم کردن شرایط برای بهبود وضعیت روحی و روانی افراد است، در غیر این صورت جامعه دچار تنش‌های روحی و روانی از قبیل پرخاشگری و کاهش آستانه تاب‌آوری می‌شود که می‌تواند تبعات منفی بسیار به دنبال داشته باشد. تهرانی‌ها همواره در این راستا رکورددار بوده‌اند؛ رکوردی که نه تنها جای افتخار ندارد، بلکه باید جای خالی توجه ویژه نظام سلامت به این امر را هم در آن جست‌وجو کرد. از چپ‌چپ نگاه کردن و ته‌زدن در خیابان تا دعوای زن و شوهر و هزاران دلیل دیگر باعث بروز نزاع و درگیری‌هایی می‌شود که عاقبت خوشایندی ندارد. اتفاقی با عنوان نزاع که، چه در خیابان و چه در خانه، می‌تواند منجر به آمدن اورژانس و بستری شدن در بیمارستان یا حتی فوت شود. ممکن است مشکلات اقتصادی را در زمره اولین دلایل این اتفاق بدانیم اما زیرمؤلفه‌های بسیار دیگری هم در کاهش آستانه تحمل جامعه وجود دارد، از کمبود مؤلفه مهمی به نام نشاط اجتماعی بگیریم تا بی‌نظمی و آشفتگی شهری، وضعیت اسفبار آلودگی صوتی، وجود حس ناامی اجتماعی، ادراک پایین عدالت و احساس بالای فساد و البته کاهش توجه به کرامت انسانی در جامعه؛ موضوعی که البته باید مورد توجه و تامل تصمیم‌گیران در نظام سلامت قرار بگیرد تا پیامدهای این خشم پنهان، دامن جامعه را بیش از این نگیرد.

نمی‌خواهد به آمارهای نظرسنجی مؤسسه‌های جهانی استناد کنیم تا حداقل به خودمان ثابت کنیم وضعیت کنترل خشم در جامعه در چه جایگاهی قرار دارد. تازه‌ترین نظرسنجی مؤسسه گالوپ همین چند هفته پیش مشخص کرد منطقه خاورمیانه مملو از خشمگین‌ترین و عصبانی‌ترین مردم دنیاست. همین چند وقت پیش که علیرضا وهاب‌زاده مشاور پیشین وزارت بهداشت در توثیبتی اعلام کرد طی تنها دو روز ۱۸۰ عمل جراحی دست و پلاستیک ناشی از جراحات نزاع انجام شده است. همین دیروز سازمان پزشکی قانونی تهران تازه‌ترین آمارهایش را از میزان مراجعه به دلیل نزاع خیابانی منتشر کرده‌است و فارغ از تعداد بالای این نزاع‌ها باید گفت همین تعداد نسبت به مدت مشابه خود در سال گذشته رشد ۷ درصدی داشته‌است. اگر سال پیش افزایش نزاع‌های خیابانی را منتسب به وضعیت فراگیری و کاهش آستانه تحمل افراد می‌کردیم حالا با پایداری این وضعیت و به نوعی مدیریت فراگیری کرونا باید منتظر پیامدهای این چالش دوساله باشیم. رشد ۷ درصدی نزاع‌های خیابانی در تهران شاید یک نمونه از همان پیامدهایی باشد که دارد آشکار می‌شود. حتی اگر به هیچ‌کدام از این داده‌های آماری هم دل نبندیم، می‌توانیم با چشم چشم کردن به فضای پیرامونی جامعه خودمان هم به این نکته پی‌بریم که مردمان این روزها تحمل‌شان پایین آمده‌است و اگر پیش از این به دلایل مهم‌تری عصبانی می‌شدند حالا با یک بوق ناجبای خودرو یا حتی سر جای پارک اتوموبیل‌شان دست به یقه می‌شوند. حالا با این اوصاف می‌توان از خودمان بپرسیم که ما واقعاً آدم‌های خشن‌تری شده‌ایم؟ و خب البته با این اوصاف باید به این پرسش بدیهی پاسخ مثبتی بدهیم. یک بررسی ساده نشان می‌دهد که وجود استرس‌های درازمدت، انباشته شدن فشارهای روانی به شکل مزمن و مشغولیت‌های ذهنی افراد، سبب کاهش انرژی

میثم اسماعیلی
روزنامه‌نگار

امروز در تاریخ

- زادروز علی حاتمی، کارگردان و فیلمنامه‌نویس ایرانی / ۱۳۲۳
- سالمرگ ناصر فرهنگ‌فر نوازنده تنبک / ۱۳۷۶
- جدا شدن بحرین از ایران / ۱۳۵۰
- عملیات عاشورای یک / ۱۳۶۴

واحه

ز کدام زه رسیدی ز کدام در گذشتی
که ندیده دیده ناهمه به درون دل فشادی
هوشنگ ابتهاج

اوقات شرعی

اذان ظهر: ۱۳:۰۹	غروب آفتاب: ۱۹:۵۵
اذان مغرب: ۲۰:۱۴	نیمه شب شرعی: ۰۰:۲۳
اذان صبح (فردا): ۰۴:۵۱	طلوع خورشید (فردا): ۰۶:۲۳

پیشخوان

«زاهو»

«زاهو» تازه‌ترین رمان یوسف علیخانی در ادامه مسیر آثاری چون بیوه‌کشی و خاما، نشانه‌های آشنای این نویسنده را با خود به همراه دارد. فضای آشنای آثار علیخانی در زاهو نیز برپا شده‌است؛ روستای میلک که با توجه به مخرج مشترکی که در آثار این نویسنده برقرار کرده، صاحب هویتی مستقل نیز شده‌است. میلک چند خانوار را در خود سکونت داده، روستاییانی که گویی در جغرافیای خود حل شده‌اند و از پیچیدگی‌های جهان خارج از این مکان به دورند اما این زوئما به این معنا نیست که رخدادهای دراماتیک بر سر راه آنان قرار نمی‌گیرد. به فراخور تأثیر جغرافیای این مکان، زندگی انسان‌های ساکن در آن هم گویی برحسب یک سرنوشت مقدرشده با خرافه و وهم گره خورده‌است. کتاب، با نقل قولی از ابن‌یامین مناجالی آغاز می‌شود: خیالات، اسبی است که همه صاحبش هستند، بعضی با آن تا سرزمین آب‌های می‌تازند و بعضی دربندش می‌کنند به آویزی. از همین‌جا می‌توان به نقش عنصر «خیال» در این رمان پی برد. فضاهای توصیفات آغشته از تصویرهایی‌اند که با تخیل ناب نویسنده همراه شده‌اند و درعین حال همچون پارزلی عناصر غنی برپاسخته از خیال پردازی روی هم قرار گرفته و ساختمان کلی اثر را ساخته‌اند. زاهو در یک بازه زمانی پنج‌ساله نوشته شده و منعکس‌کننده تلاش نویسنده برای ساختارپسندی اثرش در مقاطع زمانی گوناگون است.

پرسه

کشاورزی که باید وزیر می‌شد

آزاد محمد، کشاورز اهل اقلیم کردستان در شمال عراق در رسانه‌های اجتماعی شهرت زیادی به دست آورده و از طریق آن در ویدئوهایی که هنگام برداشت پیاز یا چیدن انگور ظاهر می‌شود، توصیه‌های کشاورزی ارائه می‌دهد. این مرد ۵۰ساله از تجربیات گسترده خود در نحوه رشد محصولات زراعی و اصلاح سبزیجات استفاده می‌کند تا به مخاطبان خود راه‌هایی برای افزایش تولید و محافظت از مزارع در برابر آفت‌ها و حشرات بیاموزد. هدف آزاد محمد، افزایش آگاهی در مورد مسائلی از جمله حفاظت محیط زیست و تشویق مقامات به حمایت از کشاورزی است. این شهروند حالا نزدیک به ۵۰۰ هزار دنبال‌کننده در فیسبوک دارد و به قول یکی از آنها «باید او را به عنوان وزیر کشاورزی تعیین کنند.»

برای دیدن این ویدئو
کیوارکد زیر را
اسکن کنید

قهرمان در «بعدازظهر سگی»

دیروز در شعبه عبدالعزیز بانک فدرال خیابان الحمرا بیروت، اتفاقی افتاد که برای بسیاری یادآور فیلم معروف «بعدازظهر سگی» سیدنی لومت بود. ابتدا خبر آمد یک فرد گروگانگیر با سلاح، کارمندان و افراد حاضر در بانک را تهدید کرده‌است، اما خیلی زود خبر آمد او دنبال دریافت پول خود بوده‌است. ماجرا از این قرار است که بانک‌های لبنان به دلیل مشکلات اقتصادی برای برداشت مردم از حساب‌های خود محدودیت قرار داده‌اند، اما این مشتری بانک با گروگان گرفتن مشتریان خواستار برداشت مبلغ مورد نظرش از حساب خود شده‌بود. این فرد با یک قبضه تفنگ وارد شعبه بانک شد و پس از ریختن بنزین، از بانک خواست مبلغ مورد نظرش را برای هزینه بیمه‌رستان به او پرداخت کند. در همین حال جمعیتی از مردم در برابر بانک برای پشتیبانی از این مرد تجمع کرده و در شعارهایشان او را قهرمان می‌نامیدند.

برای دیدن این ویدئو
کیوارکد زیر را
اسکن کنید

حال و روز نویسنده شیطانی

سلمان رشدی، نویسنده مرتد که حین یک سخنرانی در نیویورک با چاقو مورد حمله قرار گرفته‌بود، گفته می‌شود در شرایط وحشی به سر می‌برد. برخی رسانه‌ها اعلام کرده‌اند پس از عمل جراحی، او اکنون قادر به تکلم نیست و از ناحیه چشم، دست و کبد آسیب دیده‌است. در حمله دو شب گذشته، آن‌طور که رسانه‌ها گزارش کرده‌اند ۱۵ ضربه با سلاح سرد به نویسنده کتاب «ایات شیطانی» اصابت کرده که یکی از آنها به گردن او برخورد کرده‌است. پلیس نیویورک اعلام کرده فرد مهاجم جوان ۲۴ ساله اهل نیوجرسی به نام «هادی مطر» است، اما انگیزه این حمله هنوز مشخص نیست. پلیس هنوز انگیزه حمله یا اتهام رسمی ضارب در این حمله را مشخص نکرده و در تلاش برای کسب حکم بازرسی کوله پشتی و تجهیزات الکترونیکی است که در محل حمله پیدا شده‌است.

سکانس پایانی پشت‌رل!

بازیگرانی که قربانی تصادفات رانندگی شدند

آن هیش، تازه‌ترین نام از میان بازیگران مشهوری است که در تصادف رانندگی جان خود را از دست داد. این خبری است که دیروز منتشر شد. او در تصادف خودرویش با یک واحد مسکونی، دچار آتش‌سوزی شد و پس از هفت روز که در کما بود، دیروز خبر آمد که فوت شده است.

سریع و خشن

دیگر هنرپیشه معروفی که تصادف رانندگی جانش را گرفت، پاول واکری است که اتفاقاً به واسطه حضور در مجموعه فیلم‌های «سریع و خشن» معروف به داشتن مهارت در راندن اتومبیل‌ها بود. یک تناقض تلخ از زندگی واقعی و سینمایی. این موضوع برای نزدیکانی این بازیگر آن قدر ناپاوارانه بود که علیه سازنده خودروی او یعنی پورشه اقدامه دعوا کردند. هر چند دادگاه پس از بررسی ادعای نزدیکان این بازیگر، شرکت پورشه را به دلیل تصادف و مرگ این بازیگر مقصر ندانست. ماجرای مرگ او به آذر سال ۱۳۹۲ برمی‌گردد. جایی که پاول واکر به همراه دوستش راجر روداس در یک پورشه کارا جی‌تی دچار حادثه‌ای شدند که منجر به مرگ هر دو آنها شد. در این حادثه راننده که با سرعتی در حدود ۱۶۰ کیلومتر بر ساعت می‌راند، کنترل خودرو را از دست داد و باتیر چراغ برق و درخت تصادف کرد. این تصادف نهایتاً منجر به انفجار خودرو شد.

ناخت یاغی در جاده مرگ

بدون شک جیمز دین، مشهورترین بازیگری است که با تصادف رانندگی جانش را از دست داده‌است، البته شرایط مرگ او (بازی در تنها سه فیلم و شهرت بی‌حد و حصرش پس از آن انتشار آینده‌ای درخشان از حضور او) باعث شد تصادف او بیشتر به چشم بیاید و حسرت بسیاری را برانگیزد. او وقتی تنها ۲۴ سال داشت، برای شرکت در مسابقه اتومبیلرانی عازم کالیفرنیا بود که در راه تصادف کرد و کشته شد. این آخرین سفر بازیگر جوانی بود که بسیاری او را یکی از بازیگران با آینده سینما می‌دانستند. از آخرین لحظات عمر جیمز دین، دو عکس وجود دارد. یکی از عکس‌ها که احتمالاً چند ساعت قبل از مرگ او برداشته شده، جیمز دین را در پمپ‌بنزینی و دیگری او را در جاده در حالی که به سوی مرگ می‌رود، نشان می‌دهد.

خاموش شد ستاره

سینمای ایران هم کم‌ستاره نداشته‌است که قربانی تصادفات رانندگی شده‌اند. منوچهر حامدی بازیگر توانمند سینمای ایران که در بازگشت از شهر تنکابن در جاده تصادف کرد و درگذشت یکی از آنهاست، یا بعدتر از او جلال مقدم که در تهران به واسطه تصادف، جان عزیزش را از دست داد اما مرگ ناگهانی پوپک گلدره، بازیگر آینده‌دار سینمای ایران درست ابتدای شهرتش و در هنگامه بازی در سریال مشهور ترکس از جنس دیگری بود. «ترکس» با تکام سریال ترکس سیروس مقدم که بازی‌اش در این مجموعه و تصادفش، ماجرای او را تازگی کرد. گلدره در میانه ساخت سریال ترکس، چند روز مرخصی گرفت و به شمال رفت. او سوار یک پیکان بود که راننده به سمت چپ منحرف شد.

پادشاه تصادف

رایان دان که با مجموعه تلویزیونی «کله‌خر» به شهرت زیادی رسید، فقط ۳۴ سال عمر کرد. رایان ساعت ۲ صبح در شهر گاشن پنسیلوانیا با سرعت ۲۱۰ کیلومتر در ساعت به خانه می‌رفت که یکباره پورشه سیاه‌اش از روبه‌رو با درخت کنار جاده برخورد کرد و قبل از این‌که رایان و دوستش فرصتی برای خارج شدن داشته باشند، آتش گرفت. البته این بازیگر از این دست تصادف‌ها کم نداشت؛ یک بار هم در سال ۲۰۰۵ تصادف خطرناکی داشت که به مجروح شدنش از ناحیه پا منجر شد. می‌گویند رایان قبل از تصادف اصلاح‌ل‌روز درستی نداشته و حتی رئیس پلیس پنسیلوانیا هم اعتراف کرده طی همه دوران خدمتش هیچ حادثه‌ای ندیده که ماشینی این‌طور درب و داغان شده باشد!

